

gemeente
Zoetermeer

Stadspeiling 2018

Deelrapport binnenstad

STADSPEILING 2018

DEELRAPPORT: BINNENSTAD

In opdracht van: Sven Ruggenberg, Afdeling Stedelijke Ontwikkeling

Uitvoering onderzoek: Josée Boormans, afdeling JaBo/onderzoek en statistiek

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1	
Onderzoeksverantwoording	5
1.1 inleiding	5
1.2 respons	5
1.3 opzet rapport	5
2.	
Resultaten	7
2.1 gewenste ontwikkeling van de binnenstad	7
2.2 eventuele wijzigingen in de binnenstad	7
Bijlage 1.	
Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	9
Bijlage 2.	
Bevolking, steekproef en respons	11
Bijlage 3.	
Tabellen	13
Bijlage 4.	
Vragenlijst onderzoek	27

1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 Inleiding

Eind september/begin oktober 2018 is in Zoetermeer de jaarlijkse stadspeiling gehouden (voorheen omnibusenquête). In deze enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer.

Eén van de onderwerpen in de stadspeiling waarover vragen worden gesteld is 'de binnenstad'.

1.2 Respons

Voor de Stadspeiling 2018 zijn er drie niet overlappende steekproeven getrokken uit het bevolkingsbestand van de gemeente Zoetermeer van elk 4000 inwoners van 18 jaar en ouder. Voor de personen geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (verzorgingshuis, penitentiaire inrichting, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen. Aan de personen uit de drie steekproeven zijn verschillende enquêtes (A, B en C voorgelegd).

De vragen over de binnenstad waren in enquête C te vinden.

Bij de aanbiedingsbrief zat naast de papieren enquête een inlogcode om de vragenlijst digitaal in te vullen. In totaal hebben 422 respondenten de vragenlijst geheel of gedeeltelijk digitaal ingevuld en 693 respondenten hebben een papieren vragenlijst geheel of gedeeltelijk ingevuld. In totaal dus 1115 respondenten. Dit is een respons van 28%

Eigen aan steekproefonderzoek is dat de uitkomsten een schatting geven van de werkelijkheid. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid rondom de onderzoeksuitkomsten.

1.3 Opzet rapport

In het volgende hoofdstuk staan de resultaten van het onderzoek.

Aan het einde van het rapport is een viertal bijlagen opgenomen.

Een eerste bijlage gaat over de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van de onderzoeksuitkomsten. In bijlage twee staan populatie, steekproef en respons naast elkaar. In de derde bijlage is een aantal tabellen opgenomen.

In de laatste bijlage staat een overzicht van de vragen uit de stadspeiling over het onderwerp 'binnenstad'.

2

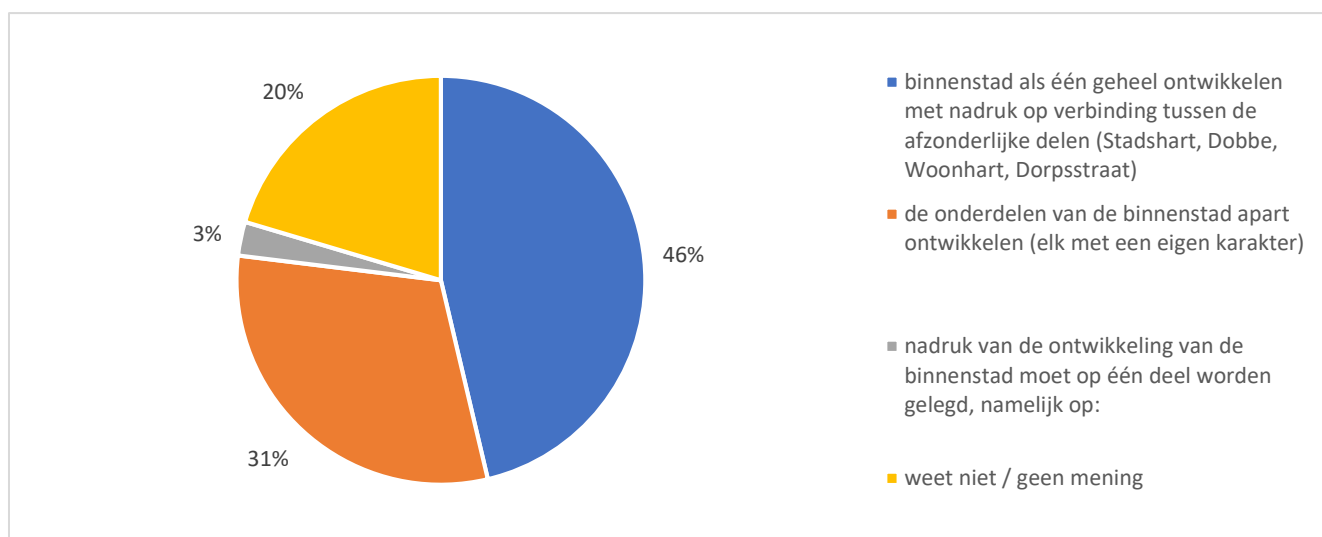
RESULTATEN

2.1 Gewenste ontwikkeling van de binnenstad

De binnenstad (centrum) van Zoetermeer omvat het Stadshart, De Dobbe, het Woonhart en de Dorpsstraat. Elk van de delen heeft een apart karakter en staat fysiek los van de andere delen.

Aan de respondenten is gevraagd op welke manier zij vinden dat de binnenstad moet worden ontwikkeld. Van de 1084 respondenten die de vraag beantwoord hebben, geeft 46% er de voorkeur aan om de binnenstad als één geheel te ontwikkelen met nadruk op verbinding tussen de afzonderlijke delen (Stadshart, Dobbe, Woonhart en Dorpsstraat). Iets minder dan een derde zou willen zien dat de onderdelen van de binnenstad apart worden ontwikkeld (elk met een eigen karakter).

Grafiek 1. Mening over de gewenste ontwikkeling van de binnenstad van Zoetermeer (n=1084) (zie bijlage 1 tabel X1 voor toelichting op één deel)

2.2 Eventuele wijzigingen in de binnenstad

Vervolgens is aan de respondenten gevraagd of er nog zaken zijn die ze graag aan de binnenstad van Zoetermeer toegevoegd of verder ontwikkeld zouden willen zien in de komende jaren.

Bijna de helft van de respondenten (48%) zou graag een gevarieerder winkelaanbod willen in de komende jaren. De overige wensen zijn verdeeld.

Voor meer dan een vijfde van de respondenten (21%) hoeft er de komende jaren niets te worden toegevoegd of verder ontwikkeld te worden.

Tabel 1. Zaken die men graag aan de binnenstad van Zoetermeer toegevoegd of verder ontwikkeld zou willen zien in de komende jaren (n=1067)

Genoemde zaken die men aangepast of verder ontwikkeld wil zien in de komende jaren:	Aantal keren genoemd	In % van het totaal aantal antwoorden
Gevarieerder winkelaanbod	514	48,2%
Luxer winkelaanbod	168	15,7%
Meer winkels	154	14,4%
Voorzieningen op het gebied van horeca, zoals: (bijlage 3 tabel X2)	93	8,7%
Voorzieningen op het gebied van openbare ruimte, zoals: (bijlage 3 tabel X3)	79	7,4%
Voorzieningen op het gebied van vrije tijd, zoals: (bijlage 3 tabel X4)	60	5,6%
Voorzieningen op het gebied van cultuur, zoals: (bijlage 3 tabel X5)	54	5,1%
Iets anders, namelijk: (bijlage 3 tabel X6).	80	7,5%
Weet niet	174	16,3%
Voor mij hoeft er niets te worden toegevoegd of verder ontwikkeld te worden	227	21,3%
Totaal aantal respondenten: 1067		

BIJLAGE 1. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de 1115 respondenten uit de Stadspeiling die vragen hebben ingevuld over het onderwerp binnenstad of op bepaalde categorieën daarvan. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerse 18-plussers kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van punt- of intervallschattingen.

Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt aangenomen dat dit in de populatie ook 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen). Het is daarbij mogelijk, met behulp van statistische formules, de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- stel dat van alle 1115 respondenten 30% opvatting A heeft. In werkelijkheid (dus in de totale populatie van Zoetermeeders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,3% en de 32,7%.
- stel dat van alle respondenten er 50 gedrag x vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18-plussers die gedrag x vertonen tussen de 36,4% en 63,6% vrouw is.

Tabel 1. Procentpunten waarmee de werkelijke percentages (dus die in de populatie) maximaal kunnen afwijken van die in de respons. (Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%).

Aantal respondenten	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
800	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
900	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1000	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1115	1,8	2,3	2,7	2,9	2,9

BIJLAGE 3. Populatie, steekproef, veldwerk en respons

In de onderstaande tabellen worden de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de bruikbare respons van dit deelonderzoek onderling vergeleken aan de hand van de kenmerken *seks* en *leeftijd*.

Geslacht en leeftijd, in %, van:

- de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder (per 1-1-2018);
- de personen in de steekproef (per 1-9-2018);
- de respondenten (volgens opgave van de respondent).

Geslacht en leeftijd, in % van:

Geslacht en leeftijd	Bevolking	Personen in de steekproef	Respondenten
Man 18 < 30 jr.	9,1%	9,3%	3,1%
Vrouw 18 < 30 jr.	8,7%	8,3%	4,7%
Anders 18 < 30 jr.	-	-	0,1%
Man 30 < 40 jr.	7,7%	8,1%	4,1%
Vrouw 30 < 40 jr.	8,1%	7,9%	5,3%
Anders 30 < 40 jr.	-	-	0,0%
Man 40 < 50 jr.	7,7%	7,9%	5,0%
Vrouw 40 < 50 jr.	8,5%	8,2%	7,1%
Anders, 40 < 50 jr.	-	-	0,1%
Man 50 < 65	13,2%	12,7%	15,0%
Vrouw 50 < 65	14,5%	15,0%	19,5%
Anders, 50 < 65 jr.	-	-	0,1%
Man 65 jr. en ouder	10,5%	10,5%	17,8%
Vrouw 65 jr. en ouder	12,1%	12,1%	17,6%
Anders, 65 jr., en ouder	-	-	0,3%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal	98.864	4.000	1054

* 61 van de 1115 respondenten uit 2018 hebben hun geslacht en/of leeftijd niet opgegeven

BIJLAGE 3. TABELLEN

Tabel X1. Nadruk van de ontwikkeling van de binnenstad moet liggen op één deel, namelijk:

<ul style="list-style-type: none"> • A.u.b. niet nòg meer: bouwen - bouwen en nog eens -.
<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid en aanbod van winkels, er komen te weinig mensen in de Dorpsstraat door gebrek aan leuke winkels. Doe er wat aan.
<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid Dorpstr. is slecht.
<ul style="list-style-type: none"> • De Dorpsstraat mag meer aandacht krijgen.
<ul style="list-style-type: none"> • Dorpsstraat (5x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Dorpsstraat moet het hart van Zoetermeer blijven.
<ul style="list-style-type: none"> • Dorpsstraat verbeteren-verfraaien.
<ul style="list-style-type: none"> • Dorpsstraat blijft Dorpsstraat! Stads/Woon: Dobbe moeten/zijn worden.
<ul style="list-style-type: none"> • Dorpsstraat her bestraten en fietsvrij!
<ul style="list-style-type: none"> • Er moet goed nagedacht worden hoe om te gaan met de verminderde waarde van winkels door de internet verkopen. Wat bindt mensen? Dorpsstraat en Stadshart eigen karakter, woonhart komt niet uit de verf
<ul style="list-style-type: none"> • Geheel auto vrij maken.
<ul style="list-style-type: none"> • Het ligt te ver uit elkaar om een geheel te vormen. Meer het oude karakter van de Dorpsstraat benadrukken met apartere winkels waardoor het aantrekkelijker wordt
<ul style="list-style-type: none"> • het Stadshart - het Woonhart/Dorpsstraat kunnen worden afgedankt
<ul style="list-style-type: none"> • het Stadshart. Ambitie om van de Dorpsstraat een horecagebied te maken moet worden losgelaten. De Dorpsstraat is niet mooi en veel te lang om er iets leuks van te maken. Het gebied rond het stadhuis is hier veel geschikter voor.
<ul style="list-style-type: none"> • Het Stadshart. Laat de Dobbe een rustig gebied blijven (groene hart voor SH en Dorpsstraat). Maak de Dorpsstraat compacter en meer op vers/horeca gericht. Maak van het woonhart een aantrekkelijk woongebied als afronding van Buytenwegh/De Leyens.
<ul style="list-style-type: none"> • Het Woonhart, tegen de vlakke ermee, het is woon zonder hart, het heeft geen ziel, en het ziet er niet uit. Tunnelbak dicht gooien of er een echte tunnel van maken, en daarop bouwen. Zodat het stadshart meer 1 geheel wordt. Het Stadshart is wel aardig opgeknapt de laatste tijd.
<ul style="list-style-type: none"> • Horeca/terrassen.
<ul style="list-style-type: none"> • In ieder geval de leegstand aanpakken maak er woningen van.
<ul style="list-style-type: none"> • Integratie Stads + Woonhart.
<ul style="list-style-type: none"> • Knus en moderne winkels en toch een beetje dorps!
<ul style="list-style-type: none"> • leefbaarheid voor de bewoners. en niet ingericht om nog meer bezoekers, pokemon grrrrrrrrr, te trekken.
<ul style="list-style-type: none"> • Nadruk op Stadshart + Dorpsstraat.
<ul style="list-style-type: none"> • Stadshart (4x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Stadshart omdat daar ook de RR shopt.
<ul style="list-style-type: none"> • Stadshart verfraaien, dubbel groot park.
<ul style="list-style-type: none"> • Woonhart mag wat mij betreft weg.
<ul style="list-style-type: none"> • Zowel stadshart als Dorpsstraat hebben hun eigen karakter en dat is prima zo. Bereikbaarheid onderling is goed, door de nieuwe brug. Bereikbaarheid woonhart is uiteraard slecht. Oplossing: loopboulevard over de tunnelbak met daarin diverse kioskjes.

Tabel X2. Genoemde voorzieningen op het gebied van cultuur die men toegevoegd of verder ontwikkeld zou willen zien:

• Atelierruimtes.
• Beelden, fontein, muziekpaviljoen, "upgrading".
• Betaalbare oefenruimtes
• Betere bioscoop/ stoelen zijn slecht.
• Betere, nieuwe bioscoop.
• Bibliotheek voor kinderen? In Meerzicht. Kinderen die muziek spelen om naar te kijken (Meerzicht).
• Boekwinkels
• Concertlaan.
• Concertzaal voor grote concerten.
• Cultuur en winkels kunnen ook wat meer samendoen.
• Deugdelijk festivalterrein met groots karakter.
• Een museum hoge kwaliteit zoals Voorlinde in Wassenaar. Dus een "paradepaardje". Excuses maar het stadsmuseum is "stoffig" en saai.
• Expositie van schilderijen in Stadshart.
• Exposities, markten
• Festivals
• Galerie, Jazz/ muziek café.
• Galerie.
• Gelegenheid voor korte workshop dans, zang en muziek
• Genoeg.
• Goed museum.
• Goed theateraanbod
• Goede/ fatsoenlijke discotheek in de buurt van het centrum en een aantrekkelijkere concertzaal voor bekendere bands. De Boerderij is vooral progressieve/ symfonisch rock georiënteerd.
• Groter stadsmuseum
• Het Stadstheater. Grotere zalen of meer voorstellingen zodat iedereen fatsoenlijk kan zitten. Nu is het zo, zelfs als je wilt reserveren als het nieuwe programma net uit is, dat de hele middenmoot van de zaal gereserveerd is voor mensen met een abonnement. De rest mag aan de kant zitten op plaatsjes nekkramp. Voor mij een reden om af te haken, ik ben daartoe al jaren niet meer naar een theater geweest. Het zou kunnen dat het inmiddels verbeterd is, maar ik heb er een hard hoofd in.
• In de vijverhoek.
• Jazzgelegenheden
• Kinderspeeltuinen.
• Kunst.
• Leegstand aanpakken + galerie.
• Leuke kleine galerietjes.
• Livemuziek in kleinere gelegenheden.
• Livemuziek in de openbare ruimte

<ul style="list-style-type: none"> • Meer eigen winkels, minder ketenwinkels
<ul style="list-style-type: none"> • Meer Jazz en filmaanbod
<ul style="list-style-type: none"> • Meer kunst
<ul style="list-style-type: none"> • Meer kunst en kleur, meer verrassingen van bebouwing en straten:
<ul style="list-style-type: none"> • Meer life muziek op straat en evenementen
<ul style="list-style-type: none"> • Meer musea.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer plek voor amateurtheater zoals voor Greg & Band.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer ruimte voor lessen voor een schappelijke prijs
<ul style="list-style-type: none"> • Meer winkels net als Stadshart en Woninghart.
<ul style="list-style-type: none"> • Musea, met gerenommeerde tentoonstellingen een "echt" filmhuis.
<ul style="list-style-type: none"> • Museon, Omniversum.
<ul style="list-style-type: none"> • Museum beeldende kunst.
<ul style="list-style-type: none"> • Museum en open podium.
<ul style="list-style-type: none"> • Muziekfestival zoals klassieke muziek, middeleeuwse muziek
<ul style="list-style-type: none"> • Muziekfestivals, voedsel festivals (die zijn er natuurlijk al, maar meer), plekken waar elke week bandjes of andere kunstenaars komen. Dingen die eigenlijk de cultuur aan de Zoetermeerse inwoner laat zien. Dit wordt natuurlijk al veel gedaan, vooral in het dorp, maar hoe meer hoe beter! Zangkoren die niet alleen bedoeld zijn voor óf kinderen/jongeren óf senioren, maar ook de leeftijd ertussenin. Lezingen (bijv. Over wetenschappelijke onderwerpen, de geschiedenis, literatuur, kunst etc.).
<ul style="list-style-type: none"> • Oefenruimtes voor muziekverenigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Pathé.
<ul style="list-style-type: none"> • Platenwinkel
<ul style="list-style-type: none"> • Popfestival.
<ul style="list-style-type: none"> • Ruimte voor amateurverenigingen.
<ul style="list-style-type: none"> • Stadstheater wat breder aanbod
<ul style="list-style-type: none"> • Tentoonstellingen beeldende kunst, theater.
<ul style="list-style-type: none"> • Tijdelijke bijzondere kunst door Zoetermeer centrum/dorp grote beelden/light festival o.i.d..
<ul style="list-style-type: none"> • Winkels met exotische producten.

Tabel X3. Genoemde voorzieningen op het gebied van vrije tijd die men toegevoegd of verder ontwikkeld zou willen zien:

• Alle plekken toegankelijk
• Beter filmaanbod bij de Utopolis
• Bij het Dobbe meer dingen om je vrije tijd door te brengen bv freestyle objecten.
• Buiten zwembad.
• Buurthuizen voor kinderen/ jongeren, speelterreinen.
• Crea winkels.
• Creatieve mogelijkheden.
• Creativiteit.
• Doe het zelf winkel.
• Een filmhuis die ook in de wekende open is.
• Een filmhuis, niet slechts 1 dag in de week.
• Een Heineken Musichall (goed geïsoleerd).
• EEN LEUK RECREATIEF ZWEMBAD...GRAAG!!Waar ik met mijn dochter heen kan door de weeks maar ook in het weekend. Met glijbanen, bubbelbad en kinderbad.
Een zwembad
• Een zwembad zoals keerpunt.
• Fietsroutes met een verhaal (geschiedenis, cultuur, natuur).
• Genoeg.
• Gezellige evenementen op bv. Marktpluin vaker.
• Goed recreatiezwembad met voldoende gediplomeerde badmeesters en op een plek die voor iedereen op de fiets goed bereikbaar is
• Goed zwembad
• Goede accommodaties voor sportverenigingen.
• Hobby winkels.
• Hobbymaterialen, etc.
• Hobbywinkel
• Jeu de Boulebaan, speeltoestellen
• Jeu de Boulebaan etc.
• Kinderspelplekken (ook voor tieners), sportactiviteiten
• Leuke gratis activiteiten zoals het kabouterpaden in de natuur. Zie Bentwoud.\
• Leukere uitgaan clubs.
• Meer bankjes in het Stadshart om even te zitten.
• Meer festivals.
• Meer handwerkzaken.
• Meer kindvriendelijke en plekken zoals speelplekken
• Meer plekken voor bijvoorbeeld yoga.
• Meer routes voor MTB door alle parken.

<ul style="list-style-type: none"> • Meer sportvoorzieningen in de parken, vnl. van Tuyl en Noor AA, extra speelveldjes in Eeyens (gemeente luistert niet en doet niks).
<ul style="list-style-type: none"> • Meer viswater voor de sportvisser.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer voetbalspeelplekken voor kinderen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer winkels voor hobby.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer zwembaden.
<ul style="list-style-type: none"> • Muziekwinkel
<ul style="list-style-type: none"> • Muziekwinkels.
<ul style="list-style-type: none"> • Natuurspeeltuín/ zwembad o.b.v. vrij zwemmen.
<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe bioscoop, Utopolis is toe aan renovatie!
<ul style="list-style-type: none"> • Openluchtwembad
<ul style="list-style-type: none"> • Plek voor gratis ruilen boeken.
<ul style="list-style-type: none"> • Recreatie binnen zwembad.
<ul style="list-style-type: none"> • Speeltoestellen bij de dobbe.
<ul style="list-style-type: none"> • Sport-speelveld voor kinderen + volwassenen buiten + binnen (voor de winter).
<ul style="list-style-type: none"> • Sportvoorzieningen
<ul style="list-style-type: none"> • Sportwedstrijden als marathon, wielervedstrijd
<ul style="list-style-type: none"> • Sub. Tropisch zwembad.
<ul style="list-style-type: none"> • Vliegveld voor de Zoetermeerse Luchtvaartclub
<ul style="list-style-type: none"> • Voor elke leeftijd wat wils. Ouderen: Blues of country dagen bijv. Jongeren - ontwikkelplek talen hip/hop rap of dansen.
<ul style="list-style-type: none"> • Voor jongeren meer in de wijken doen buiten de vakanties.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat meer zitbanken voor ouderen, dw pla. Genoeg cafés.
<ul style="list-style-type: none"> • Weer een goed overdekt zwembad, zoals het voormalige Keerpunt!
<ul style="list-style-type: none"> • Wellness
<ul style="list-style-type: none"> • Zoetermeer heeft een mooi zwembad nodig!!!
<ul style="list-style-type: none"> • Zwembad (buiten).
<ul style="list-style-type: none"> • Zwembad zoals oude keerpunt.
<ul style="list-style-type: none"> • Zwembad, vrije tijd zwemmen.
<ul style="list-style-type: none"> • Zwembad (4x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Zwembad!! Een heel groot gemis, bij de gemeente reeds bekend. Duizenden mensen vragen hierom.

Tabel X4. Genoemde voorzieningen op het gebied van horeca die men toegevoegd of verder ontwikkeld zou willen zien:

• Alternatieve horeca in het centrum.
• Aparte eetgelegenheden/restaurants
• Artiesten/literair café
• Barretjes.
• Beter aanbod van de wat alternatieve muziek.
• Betere restaurants
• Buitenlandse restaurantjes.
• Coffeeshop(s).
• Culinair restaurantkinderrestaurant met speeltuin erbij
• Dag mag minder.
• Dansgelegenheid erbij.
• Discotheek.
• Diversiteit verbeteren, minder mega bedrijven. Max voor zitplaatsen.
• Doe iets met de twee kiosken aan het parkje!!
• Echte horecastraten zoals in de meeste grote steden bestaan. Het is te verspreid in Zoetermeer
• Een echte kroeg, er zijn veel te veel bistro achtige zaken zoals Clooney etc.
• Een foodcourt.
• Een goed Indiaas restaurant en een goede Mexicaan, niet meer van hetzelfde
• Een paar kwalitatieve restaurants zouden zeer welkom zijn
• Een rookverbod op terrassen zou wel fijn zijn.
• Er zijn te veel kleine eettentjes.
• Erg verbeterd door Cadenza!
• Fatsoenlijke restaurants voor een normale prijs.
• Festivals.
• Food.
• Foodhall, waar je diverse etenswaren uit diverse landen kan eten voor een leuke prijs
• Geen extra horeca
• Genoeg.
• Gentlemens clubs, high end luxere clubs
• Gevarieerder en kwalitatief betere horeca aanbod
• Gezellige cafés
• Gezellige terrassen.
• Graag wat meer variatie. Nu zijn er wel heel erg veel Italiaanse eetgelegenheden
• Het nieuwe gedeelte is super geworden!
• Hobby winkels.
• Hoger segment eetgelegenheden. Broodjes.
• Horeca is prima verdeeld over de binnenstad, ook wat betreft de verschillende "keukens".
• Horeca genoeg in Zoetermeer.

<ul style="list-style-type: none"> • Horeca/terrassen.
<ul style="list-style-type: none"> • Ik mis gewone eetcafés in mijn wijk.
<ul style="list-style-type: none"> • Is er genoeg/voldoende (5x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Jazzcafé
<ul style="list-style-type: none"> • KFC
<ul style="list-style-type: none"> • Kleinschaligere horeca, meer variatie, leuke terrasjes.
<ul style="list-style-type: none"> • Leukere hotels.
<ul style="list-style-type: none"> • Livemuziek.
<ul style="list-style-type: none"> • Luxere restaurants (2x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Meer bouwen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer cafés in de buurt van Oosterheem.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer eetgelegenheden.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer gericht op gezond eten
<ul style="list-style-type: none"> • Meer gevarieerde en gezellige restaurants, iets dat gemeentes van vergelijkbare grootte (Delft, Leiden, Gouda) veel beter lukt. Vooral ook meer variaties in de buitenlandse keuken. Nu veel Italiaans.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer gezellige terrasjes
<ul style="list-style-type: none"> • Meer horeca in het Stadshart rond de "pleintjes" die ook na sluitingstijd van de winkels nog open zijn. Leuk om ná het winkelen nog even ergens neer te strijken. Nu worden de gelegenheden die er zijn al afgesloten terwijl je de laatste boodschappen nog aan het doen bent.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer horeca, verschillende soorten restaurants
<ul style="list-style-type: none"> • Meer horeca.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer kindvriendelijke en invalide plekken, zoals horeca met grote ingang voor rolstoel en kinderwagen (zoals de zoetelaar) en kind voorzieningen (verschoonplek, ruimte om te spelen)
<ul style="list-style-type: none"> • Meer kleine horeca zoals in Leidschendam. Meer sfeer. (Stadhart is lelijk).
<ul style="list-style-type: none"> • Meer plekken om na het eten te gaan stappen. De binnenstad van Amsterdam of Rotterdam leeft omdat je daar na 23:00 in de avond nog iets kan doen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer restaurantjes.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer sfeer, gevarieerder aanbod. 4 pizzeria's op 1 m2 is wat veel.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer spreiding binnen gemeente
<ul style="list-style-type: none"> • Meer terrassen (2x genoemd).
<ul style="list-style-type: none"> • Meer terrassen in het winkel- en centrumgebied.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer terrassen. Is nu al beter.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer terrassen. Middenweg bij het Stadhuis. We willen meer terrassen voor verbinding bewoners. Gezelligheid. Plein ombouwen??
<ul style="list-style-type: none"> • Meer uitgaan gebieden (disco).
<ul style="list-style-type: none"> • Meer uitgaansgelegenheden (2x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Meer uitgaansgelegenheden voor 35+.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer uitgaansgelegenheden/cafés/bars
<ul style="list-style-type: none"> • Meer uitgaansvoorzieningen voor 25+
<ul style="list-style-type: none"> • Meer variatie nu in Stadshart veel Italiaanse en eetcafés in plaats van goede restaurants zoals Hoeve Kromwijk Hofstede.

• Meer variatie. Er zijn veel te veel Italiaanse restaurants. Waar is een goed visrestaurant?
• Meer verspreid daar het Stadshart eetcafés en bistro's.
• Meer, gezellige horeca. Er mist sfeer in Zoetermeer.
• Meer.
• Minder "Vreetschuren" -> meer kleine restaurants.
• Minder horeca! (2x genoemd)
• Minder ketens, meer kleinere ondernemers.
• Minder massa ketens
• Minder!
• Mis een dansgelegenheid die een open podium heeft in de binnenstad.
• Mis hier toch een café in de wijk.
• Momenteel veel restaurants, ook behoefte aan meer café/kroeg type horeca
• Neen! Is al te veel. Stadshart begint wat dat betreft te lijken op een Spaanse badplaats!
• Nu wel mooi Cadenza en gezelligheid, wel erg eenheidsworst.
• Pannenkoeken restaurant.
• Restaurant & café.
• Rondom dobbe gezellige terrassen/kroegjes discotheek. Plein is zo groot/ongezellig.
• Rookvrij, ook buitenterrassen.
• Stadshuisplein is stuk verbeterd met terrasjes. Dat is een aanwinst voor de stad.
• Starbucks!!
• Starbucks en meer uitgaan gelegenheid.
• Sterrenrestaurant.
• Té veel.
• Terrasjes(2x genoemd)
• Variëteit behouden of uitbreiden.
• Veel meer horeca in Dorpsstraat
• Voldoende horeca, zeker na komst Cadenza.
• Zijn er te veel.

Tabel X5. Genoemde voorzieningen op het gebied van openbare ruimte die men toegevoegd of verder ontwikkeld zou willen zien:

<ul style="list-style-type: none"> • 2e openbaar toilet t.h.v. Passage.
<ul style="list-style-type: none"> • Arcades in Stadshart teruggeven aan openbare ruimte.
<ul style="list-style-type: none"> • Beelden en architectuur
<ul style="list-style-type: none"> • Beter onderhoud en goed nadenken over toegankelijkheid d.m.v. banken etc.
<ul style="list-style-type: none"> • Beter fietspaden en voetpaden
<ul style="list-style-type: none"> • Beter/bewaakte fietsenstalling bij stations.
<ul style="list-style-type: none"> • Bewaakte fietsenstallingen op markt zijde + Dorpstraat.
<ul style="list-style-type: none"> • Bewaakte kinderspeelplaatsen!
<ul style="list-style-type: none"> • Bewaakte stalling op marktplaats terug.
<ul style="list-style-type: none"> • Een leuk (buiten) zwembad voor de jeugd.
<ul style="list-style-type: none"> • Fietsenstallingen, doorgaande fietspaden.
<ul style="list-style-type: none"> • Groenvoorziening is belangrijk voor de gezelligheid in de stad anders wordt het heel kaal en ongezellig/hard/kil
<ul style="list-style-type: none"> • Grotere prullenbakken ter voorkoming van zwerfafval en/of vaker legen. Het komt nog regelmatig voor dat prullenbakken overvol zitten met troep eromheen
<ul style="list-style-type: none"> • Haast maken met afmaken: een stad in de verbouwing ziet er niet uitnodigend uit
<ul style="list-style-type: none"> • Het Stadshart is populair, wat goed is. Maar als je er loopt voelt het krap, kan er niet meer een gevoel van ruimte worden gecreëerd.
<ul style="list-style-type: none"> • Indoor zwembad.
<ul style="list-style-type: none"> • Karaktervolle pleinen, kunst.
<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteitsniveau en uitstraling van gebouwen en (winkel)straten naar hoger plan: niet akkoord gaan met een zesje: gebouwen moeten meer 'architectuur' uitstralen i.p.v. 'grijze' panden van onroerend goed uitbuiters: straten qua licht en bestrating meer variatie en beter onderhoud (niet dat gepruts als bij het stadhuis aan de winkelzijde in de afgelopen 30 jaar) straatmeubilair meer hufferproef, of liever niet
<ul style="list-style-type: none"> • Leegstand aanpakken. Studenten, starterswoningen
<ul style="list-style-type: none"> • Leuke mozaïek bankjes
<ul style="list-style-type: none"> • Marktplaats is nu kil en kaal
<ul style="list-style-type: none"> • Meer afvalbakken rond de winkelcentra en bekende hangplekken
<ul style="list-style-type: none"> • Meer banken en afvalcontainers.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer bankjes en prullenbakken, meer groen
<ul style="list-style-type: none"> • (Meer) bankjes (3x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen (3x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen en bloemen in het Stadshart of bijv. Waterpartijen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen in het Stadshart.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen, meer bankjes
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen, nieuwe tegels, schone RR-stations.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen/ aankleding, er is geen sfeer.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen/ bloemen in wijken bijv. aan lantaarnpalen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer openbare/ publieke toiletten (11x genoemd)

<ul style="list-style-type: none"> • Meer parkeerplaatsen die de eerste 2 of 3 uur gratis zijn, minder blauwe zones
<ul style="list-style-type: none"> • Meer parkeerplaatsen in de woonwijken.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer plekken waar de jeugd zich kan verzamelen om positieve dingen te doen, bibliotheek die tot later open is of een videogame hall
<ul style="list-style-type: none"> • Meer podiumcafés zou welkom zijn.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer prullenbakken.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer speelfaciliteiten voor kinderen op eiland in de Benthuizenplas
<ul style="list-style-type: none"> • Meer speeltuintjes in de houten-buurt (Rokkeveen).
<ul style="list-style-type: none"> • Meer toiletten, sfeervol marktplein met mooie rustplekken en bomen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer water.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer zaaltjes die men voor een bepaalde gelegenheid zelf kan afhuren.
<ul style="list-style-type: none"> • Meerdere plaatsen/bankjes om even te zitten om iets te eten of te drinken. Dus geen horeca terras.
<ul style="list-style-type: none"> • Ondergronds parkeren, weg met grote kale parkeerterreinen.+
<ul style="list-style-type: none"> • Open pleinen zonder horeca als rustige plek.
<ul style="list-style-type: none"> • Openbare scholen.
<ul style="list-style-type: none"> • Openbare toilet voor marktgasten
<ul style="list-style-type: none"> • Overkappen van promenades in het Stadshart (zodat je droog blijft bij regenachtig weer). Goede, schone en veilige openbare toiletten.
<ul style="list-style-type: none"> • Parkeergelegenheid rond CKC en verbouwing Oude Kerk om er activiteiten/uitvoeringen te houden
<ul style="list-style-type: none"> • Parken met speel-en sport toestellen, meer groenstroken, meer toiletten in winkelcentra.
<ul style="list-style-type: none"> • Planten en groen.
<ul style="list-style-type: none"> • Pleintjes waar mensen kunnen zitten en ontmoeten.
<ul style="list-style-type: none"> • Restaurant/ terras naast speelgelegenheid. Trekt jonge ouders ook naar deze plek.
<ul style="list-style-type: none"> • Rookvrij, ook buiten!
<ul style="list-style-type: none"> • Schoon omgeving, geen zwerfafval, geen hondenpoep, geen rook- en drugsoverlast.
<ul style="list-style-type: none"> • Speel plaatsen voor kinderen.
<ul style="list-style-type: none"> • Speelplek jeugd.
<ul style="list-style-type: none"> • Speeltoestellen voor kinderen, meer uitdaging, groter en mooier.
<ul style="list-style-type: none"> • Speelvoorziening en openbare toiletten.
<ul style="list-style-type: none"> • Stadhuis, toegankelijkheid van het nieuwe stadhuis. Recentelijk ondervonden met scootmobiel vrij smalle paden met obstakels!
<ul style="list-style-type: none"> • Stadshart aantrekkelijker verbinden met Dorpsstraat. Woonhart afbreken.
<ul style="list-style-type: none"> • Toiletten (3x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Toiletten openbaar, gratis en goed schoongemaakt
<ul style="list-style-type: none"> • Veel groen
<ul style="list-style-type: none"> • Veel meer groen, rust en verblijfsruimte. Zodat het minder een koopgoot lijkt waar toevallig nog woningen bovenop staan en meer een groene aantrekkelijke stadswijk.
<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende goede en uitdagende speeltoestellen en goede veldjes voor kinderen om te spelen waar hondenpoep-achterlaters stevig bestraft worden
<ul style="list-style-type: none"> • Zwembad (buiten).

Tabel X6. Genoemde voorzieningen op een ander gebied dan de genoemde die toegevoegd of verder ontwikkeld zou willen zien:

• 1 warenhuis zoals Bijenkorf o.i.d.
• 80-er jaren uitstraling moet weg.
• Alle monumenten koesteren!!! Oude bouw integreren in nieuwbouw. D.w.z. Niets afbreken wat met historie heeft te maken. Er is al zo weinig.
• Alternatieve V&D.
• Bedrijven waar zaken worden gemaakt (ambachten).
• Ben tevreden met huidige bestand.
• Betere koppeling woonhart en Stadshart.
• Betere toegang voor rolstoelen.
• Betere toegang voor scootmobielen en een grotere lift om bij de winkels te komen.
• Bewaakte stalling bij markt weer terug. Domme actie!
• Bewegwijzering, aantrekkelijke wandelroute Stadsheuvel-Dorpsstraat.
• Binnenstad meer bankjes voor de ouderen om te zitten
• Bioscoop is outdated
• Centrale ruimte voor kinderopvang terwijl ouders winkelen, voor in periode van feestdagen
• Clubhuizen.
• De boerderij
• De fietsenrekken/stallingen voorzien NIET en vergt minder bukwerk en de fietsen staan beter wordt dan geen zootje.
• De huren in de Dorpsstraat zijn te hoog voor kleine middenstanders, leuke winkels verdwijnen daardoor vaak snel, dat is slecht voor de rest.
• De lege winkelpanden vind ik erg ongezellig. Het is aantrekkelijker als het opgevuld wordt i.p.v. Dat er nieuwgebouwd wordt, terwijl er panden leeg staan.
• Delicatessenwinkel.
• Doe het zelf zaken.
• Extra openbare toiletten.
• Festivals.
• Geen lege winkelpanden, staan erg lang leeg.
• Geen torenhoge gebouwen bouwen. Laagbouw, max 6 etages
• Gemis, openbare toiletten in Stadshard!
• Gewoon weer gratis parkeren en ook al die blauwe zones opheffen. Als ik nu logés heb is het wel een probleem hun auto's te parkeren. Probeer als buitenlander maar eens een parkeerkaarten voor een blauwe zone te bemachtigen
• Gezelligheid waar men als het ware thuis voelt in onze binnenstad Zoetermeer.
• Gratis parkeren (in Stadshart) (2x genoemd).
• Het eiland in de Dobbe voorzien van speelvoorzieningen voor kinderen (glijbanen, schommels, enz.) En kleine horeca voor ouders.
• Het megaterras op het plein bij voormalige ingang gemeentehuis is afschuwelijk, er staan veel en veel te veel tafels en stoelen, je zit bij elkaar op schoot.

<ul style="list-style-type: none"> • Het zou een optie kunnen zijn dat er wordt gekeken naar hoe Gemeente D-H (Leidschenveen) dat hebben gedaan.
<ul style="list-style-type: none"> • Horeca niet overdrijven.
<ul style="list-style-type: none"> • Huurprijzen van winkelpanden omlaag!
<ul style="list-style-type: none"> • In alle park sportbanen/ klimrekken plaatsen.
<ul style="list-style-type: none"> • Inloophuis met creatieve activiteiten voor mantelzorgers, jong en oud.
<ul style="list-style-type: none"> • Kleine ondernemers
<ul style="list-style-type: none"> • Kleinschalige evenementen, bv met muziek e.d.
<ul style="list-style-type: none"> • Kort parkeermogelijkheden als er iets groots moet worden opgehaald. Minder muziek overal.
<ul style="list-style-type: none"> • Lage huur/koop prijzen, zodat er minder winkels leegstaan
<ul style="list-style-type: none"> • Lagere huren, waardoor kleinere winkels ook een kans krijgen.
<ul style="list-style-type: none"> • Leegstaande winkels opgevuld (vooral in Meerzicht).
<ul style="list-style-type: none"> • Leegstand tegen gaan (mogelijk andere functie geven) (3x genoemd)
<ul style="list-style-type: none"> • Leegstand winkels vullen, aantrekkelijker maken voor bedrijven.
<ul style="list-style-type: none"> • Letten op toegankelijkheid voor minder validen en gehandicapten. Voldoende gehandicapten parkeerplaatsen.
<ul style="list-style-type: none"> • Leuke winkels: potten, pannen, bestek, servies, kootjes
<ul style="list-style-type: none"> • Leuke woonwinkeltjes mis ik.
<ul style="list-style-type: none"> • Lokale winkels, niet alles volstoppen met de grote ketens
<ul style="list-style-type: none"> • Meer bankjes en toiletten
<ul style="list-style-type: none"> • Meer bankjes.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer en goede fietspaden, goed beloopbare stoepen en óveral stoepen
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen en bloemen en planten
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen in de binnenstad. Er is nu erg veel steen. Bijv. Bij bibliotheek.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen, meer volkstuinverenigingen, zwembad.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer groen.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer herenmodezaken in kleinere herenmaten. Een vestiging van Plato of Velvet. Een vestiging van de Bijenkorf. Een kunst en antiekwinkel gespecialiseerd in Art Nouveau en Art Deco.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer kleine ondernemers. (betaalbaar)
<ul style="list-style-type: none"> • Meer kleinschalige winkels, die niet tot ketens behoren.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer parkeergelegenheid.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer voor kinderen of baby wellicht.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer wc's, nu heb je alleen 2the Loo, en als je helemaal in het andere gedeelte zit is dat best een eind lopen. Handrails langs beide kanten van de trappen in de parkeergarages, is nu erg lastig vooral als je naar beneden loop, ik wil me graag vasthouden.
<ul style="list-style-type: none"> • Meer weersonafhankelijkheid creëren.
<ul style="list-style-type: none"> • Minder macht aan de projectontwikkelaars/vastgoedmonopolisten en meer ruimte voor kleinschalige winkeltjes, kleine bedrijfjes, eenmanszaken. Minder grote ketens die je overal ziet, dus meer variatie. Dan weer je waarom je Zoetermeer bezoekt!
<ul style="list-style-type: none"> • Minder terras, in de stad is het geen doorkomen meer aan met al die terrassen.
<ul style="list-style-type: none"> • Minder tot geen leegstaande winkels.
<ul style="list-style-type: none"> • Minder winkels

<ul style="list-style-type: none"> • Misschien een overdekte versmarkt!
<ul style="list-style-type: none"> • Misschien meer openbare toiletten.
<ul style="list-style-type: none"> • Mooi hoge toren op de plek van gesloopte stadhuis. Niet weer zo'n 1000 en 1 gebouw zoals (Adenza, MDDK) een markant gebouw met aan de onderkant passage met mooie winkels.
<ul style="list-style-type: none"> • Nederlandstalige uitgaansgelegenheid.
<ul style="list-style-type: none"> • Niet alleen maar de grote ketens ook kleine eigen ondernemers in het stadshart, maar dat is moeilijk door de hoge huurprijzen
<ul style="list-style-type: none"> • Niet evenementen uit de dorpsstraat naar stadshart verplaatsen, Zoetermeer blues hoort in het dorp bijvoorbeeld. Houd de dorpsstraat levendig.
<ul style="list-style-type: none"> • Niet teveel van hetzelfde.
<ul style="list-style-type: none"> • Op de fietspaden aan de paletsingel zijn waardeloze heuveltjes geplaatst om de vaart eruit te halen. Maar een ramp voor iemand met rugklachten!!!!
<ul style="list-style-type: none"> • Open regenwater afvoer met kleine fontein permanent spuitend in ondiepe betonnen. Ook om mee te spelen. Plas (bak).
<ul style="list-style-type: none"> • Openbaar vervoer (regelen in Rokkeveen).
<ul style="list-style-type: none"> • Openbare toiletten en voldoende lege afvalbakken.
<ul style="list-style-type: none"> • Opknopbeurt binnenkant bioscoop
<ul style="list-style-type: none"> • Permanent cameratoezicht bij alle Winkelcentra, met name WC Noordhove en de buitenkant gericht op de p-plekken bij het speelveld tussen wc en buurthuis
<ul style="list-style-type: none"> • Schoner m.n. Stadshart is soms smerig.
<ul style="list-style-type: none"> • Sostrene Grene in Zoetermeer
<ul style="list-style-type: none"> • Speeltuintjes
<ul style="list-style-type: none"> • Staat nog steeds veel leeg.
<ul style="list-style-type: none"> • Stadshart een slager.
<ul style="list-style-type: none"> • Stop met die goedkope flutwinkels. Echt vreselijk. En bloemetje is niet eens meer te koop in het stadshart, behalve bij 2 supermarkten. Maak een mooi klein tuincentrum of een soort praxis.
<ul style="list-style-type: none"> • Supermarkt roltrap in de Stadshart bij Blokker.
<ul style="list-style-type: none"> • Te weinig toiletten in Stadshart.
<ul style="list-style-type: none"> • Toeleggen op behoud van en meer aanleggen van groen tenslotte hebben wij zuurstof nodig. Zeker nu de tuinen van de jongeren uit tegels bestaan.
<ul style="list-style-type: none"> • Veel leegstand c.q. snel wisselende winkels, winkels moeten langer blijven, bijv., Decathlon zou goed lopen.
<ul style="list-style-type: none"> • Veel meer groen in Stadshart. Zelfs in het kleinste winkelcentrum in Pijnacker hangen meer hangende baskets dan in het hele Stadshart
<ul style="list-style-type: none"> • Verhoging parkeergeld in de Hoogvliet garage. 1 uur gratis daarna 0,50 per 12 min belachelijk.
<ul style="list-style-type: none"> • Warenhuis.
<ul style="list-style-type: none"> • Winkelgebied "Woonhart" is weinig aantrekkelijk, zelfs als je op zoek bent naar woongerelateerde zaken. Voor woninginrichting ga ik nu liever naar Megastore Den Haag of Alexandrium in Rotterdam. Dit zou verbeterd kunnen worden, onder andere door beter winkelaanbod.
<ul style="list-style-type: none"> • Winkels kleine zelfstandige ondernemers stimuleren
<ul style="list-style-type: none"> • ZARA, veel vraag naar deze winkel.
<ul style="list-style-type: none"> • Zoetermeerse traditie (meer saamhorigheid).

BIJLAGE 4. VRAGENLIJST ONDERZOEK

BINNENSTAD

80. De binnenstad (centrum) van Zoetermeer omvat het Stadshart, De Dobbe, het Woonhart en de Dorpsstraat. Elk van de delen heeft een apart karakter en staat fysiek los van de andere delen.

Op welke manier vindt u dat de binnenstad moet worden ontwikkeld?

1. binnenstad als één geheel ontwikkelen met nadruk op verbinding tussen de afzonderlijke delen (Stadshart, Dobbe, Woonhart en Dorpsstraat)
2. de onderdelen van de binnenstad apart ontwikkelen (elk met een eigen karakter)
3. nadruk van de ontwikkeling van de binnenstad moet op één deel worden gelegd, namelijk op:

4. weet niet / geen mening

81. Zijn er nog zaken die u graag aan de binnenstad van Zoetermeer toegevoegd of verder ontwikkeld zou willen zien in de komende jaren?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- meer winkels
- gevarieerder winkelaanbod
- luxer winkelaanbod
- voorzieningen op het gebied van cultuur, zoals:

- voorzieningen op het gebied van vrije tijd, zoals:

- voorzieningen op het gebied van horeca, zoals:

- voorzieningen op het gebied van openbare ruimte, zoals:

- iets anders, namelijk:

- weet niet

- voor mij hoeft er niets te worden toegevoegd of verder ontwikkeld te worden